

SUPERBOHATEROWIE ZERO WASTE!

*Cel: chronić planetę
i nasze zdrowie!*

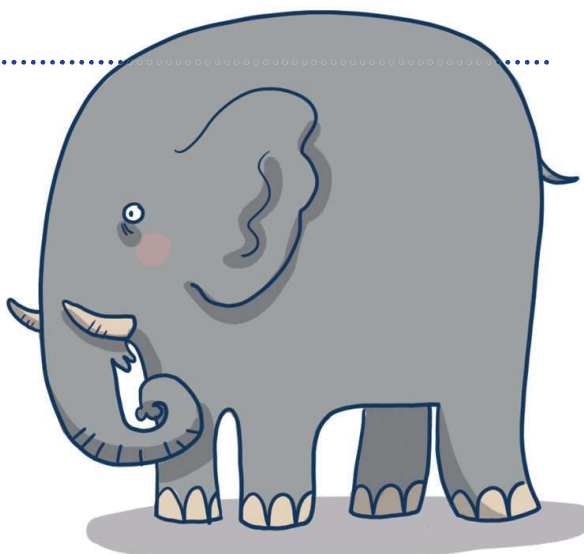

*Dlaczego musimy
zmniejszyć ilość
odpadów?*

329 kg / rok

*Każdy Polak wytwarza **329 kg*** odpadów rocznie, to ponad 1316 kg w przypadku 4-osobowej rodziny: tyle waży mały stół!*

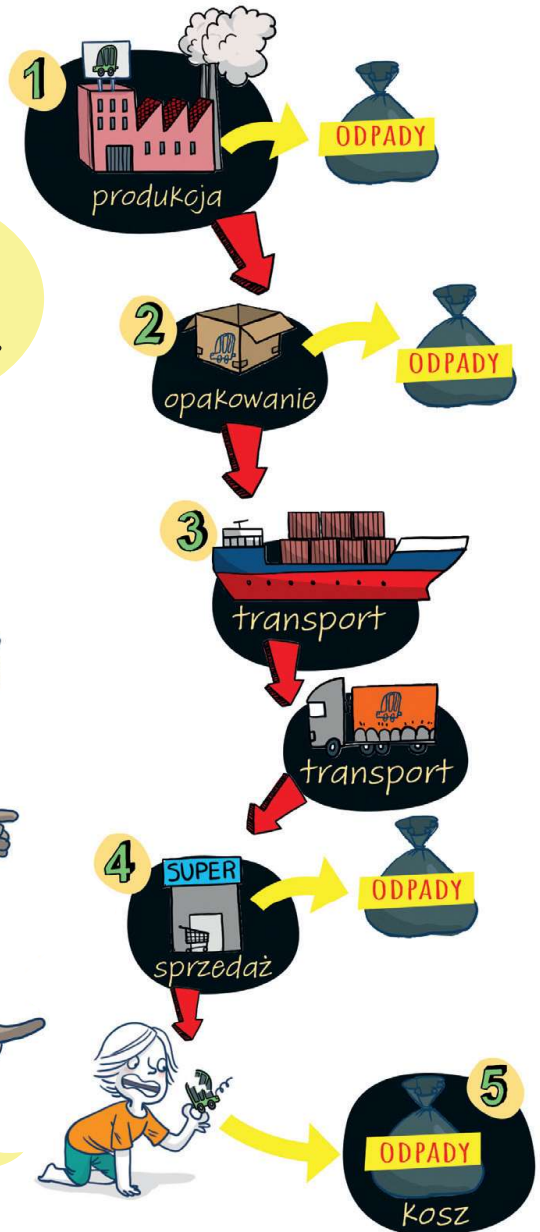
Ale to nie wszystko...

Każdy przedmiot potrzebuje ogromnej ilości energii i surowców do jego wytworzenia, pakowania i transportu:

nazywa się to śladem ekologicznym.

O rany, moja zabawka jest już zepsuta! Wszystko po to, by...

Ślad ekologiczny przedmiotów codziennego użytku

50 g

szczoteczka do zębów

1,5 kg odpadów*

600 g

1 para jeansów

32 kg surowców

+ 8000 l wody*

1 tona

1 samochód

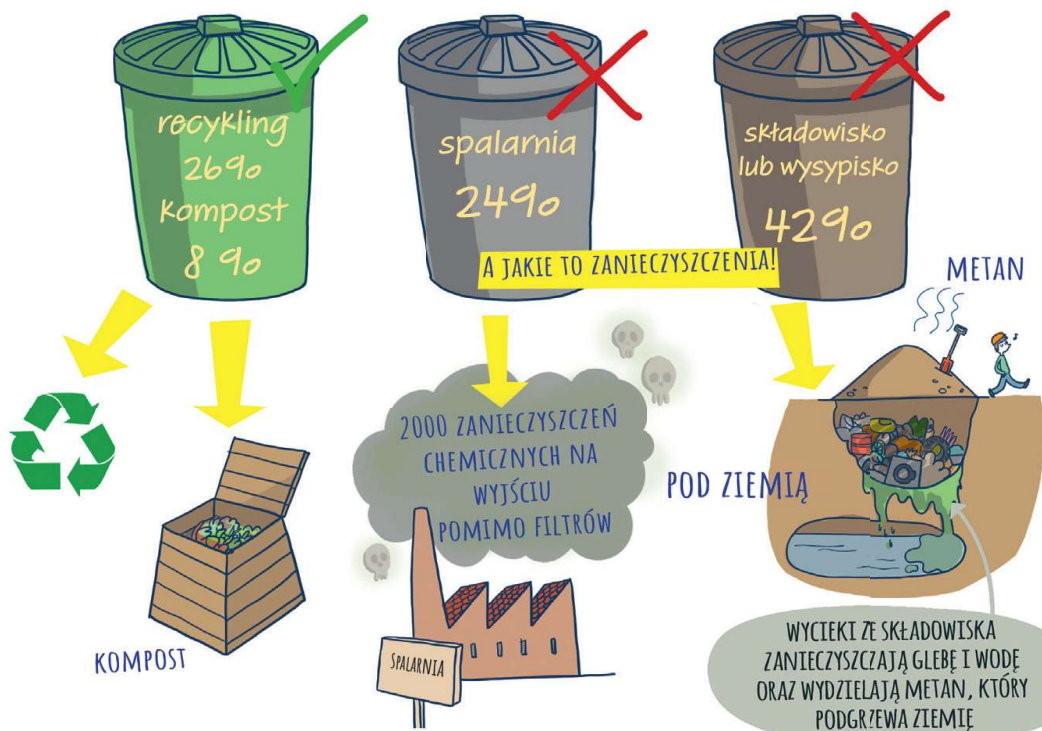
70 ton różnych materiałów*

*belgium.be/fr/environnement

**ecoconso.be

Co dzieje się z naszymi odpadami... ... gdy zabiera je śmieciarka?

**W Polsce 2 na 3 odpady trafiają do spalarni lub na składowisko!
Powoduje to zanieczyszczenie powietrza, gleby i wody.**

9

spalarni

© Benjamin Hassan

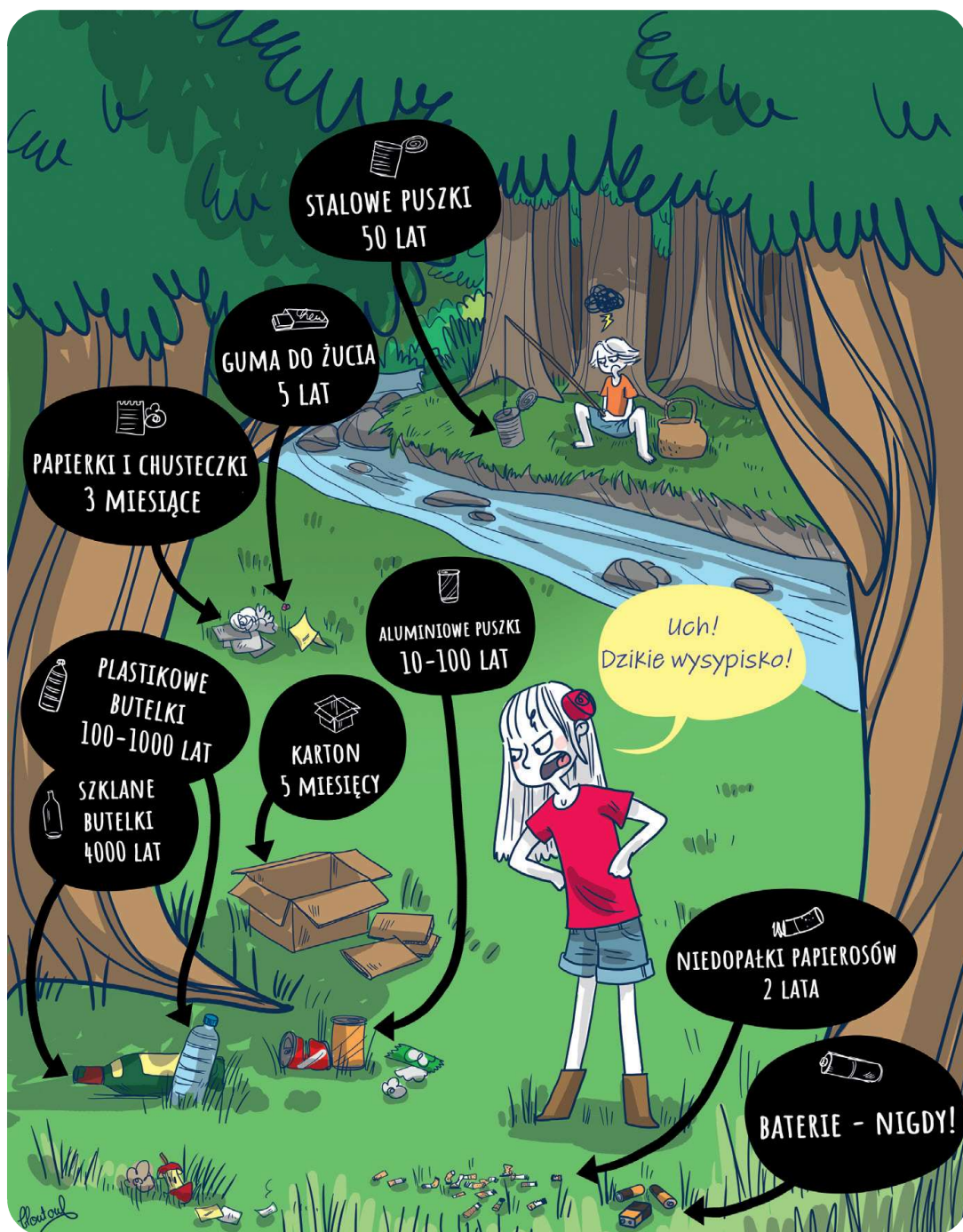
286

składowisk

© Kaband

... a co, gdy są wyrzucane na tony natury?

*Odpady wyrzucane na tony natury długo się rozkładają i powodują skażenie środowiska.
Bardzo często „Co na ziemię rzucasz, to do morza wrzucasz”.*

Odpady na świecie

Na całym świecie produkty jednorazowego użytku stanowią ogromne źródło zanieczyszczeń.

Wioska w Wietnamie

© Trial

*W skali globalnej odpady pogłębiają nierówności: szacuje się, że 75% odpadów elektronicznych z Europy i Stanów Zjednoczonych trafia na ogromne dzikie wysypiska w Afryce lub Azji.**

* Basel Action Network

© Maniglia Romano

© Maniglia Romano

Na wysypisku śmieci Agbogbloshie w Ghanie dzieci i nastolatki narażają swoje życie, aby odzyskać metale szlachetne z odpadów elektronicznych.

...a w oceanach?

Co sekundę do oceanów trafia 200 kg odpadów*. Nagromadzone przez prądy morskie tworzą gigantyczne wysypiska, z których największe zajmuje powierzchnię 6 razy większą od Francji! Znajduje się na północnym Pacyfiku i jest nazywane „7. kontynentem”.

* PNUE

© Ethan Daniels

© Mohamed Abdurraheem

Zwierzęta morskie zjadają wrzucane do morza odpady, jak ten żółw, który pomylił plastikową torbę z meduzą.

*Nasza planeta jest w opłakanym stanie...
musimy działać!*

*Czas założyć
nasze peleryny
i użyć wykrywaczy
odpadów...*

POŁOWA SŁODKIEJ WODY
NA ZIEMI JEST NADMIERNIE
EKSPLOATOWANA!

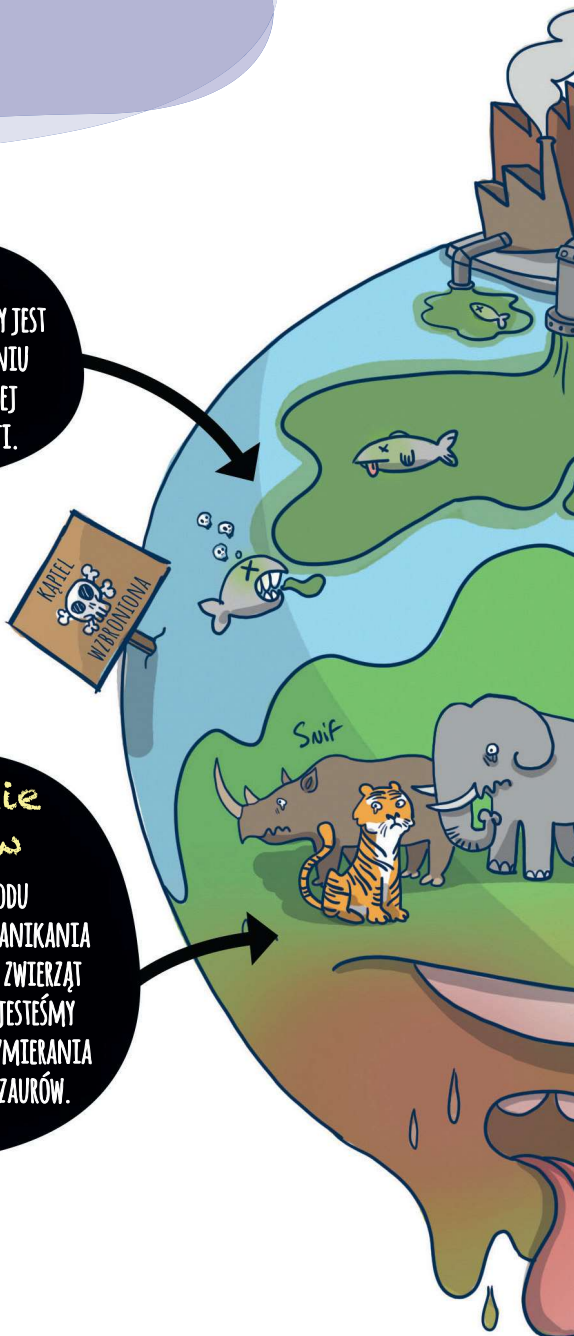
Woda

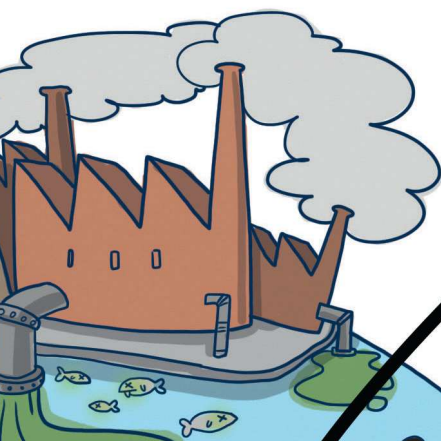
DWIE TRZECIE SŁODKIEJ WODY JEST
ZANIECZYSZCZONE W STOPNIU
UNIEMOŻLIWIAJĄCYM JEJ
ZDOLNOŚĆ DO ASYMLIACJI.

Wymieranie gatunków

W CIĄGU 40 LAT, Z POWODU
ZANIECZYSZCZEŃ, POŁOWAŃ I ZANIKANIA
SIEDLISK, POPULACJA DZIKICH ZWIERZĄT
ZMNIJSZYŁA SIĘ O POŁOWĘ. JESTEŚMY
ŚWIADKAMI NAJWIĘKSZEGO WYMIERANIA
GATUNKÓW OD CZASÓW DINOZAUROW.

*i zostać
Superbohaterami
Zero Waste!*

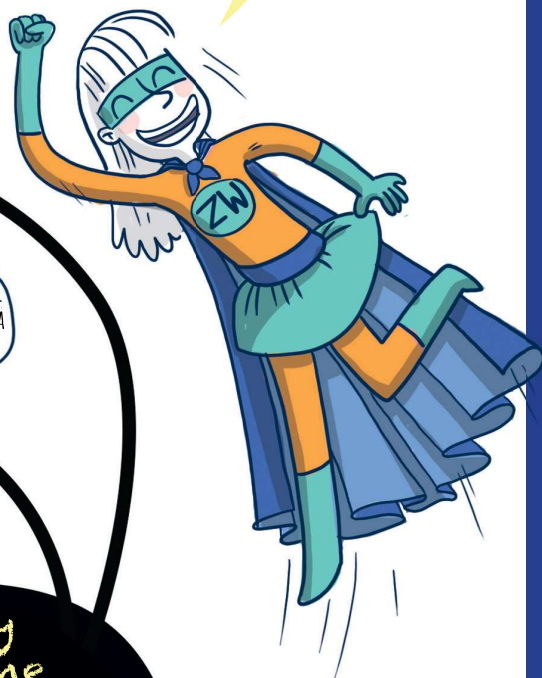

Ludzie: nierówności społeczne

2 MILIARDY MIESZKAŃCÓW ZIEMI CIERPI Z POWODU NIEDOŻYWIENIA I BRAKU DOSTĘPU DO WODY PITNEJ. 2,8 MILIARDA LUDZI ŻYJE W SKRAJNYM UBÓSTWIE, ZA MNIJEJ NIŻ 10 ŻŁ DZIENNIE.

*Do dzieła!
Czeka na nas 6 zadań,
dzięki którym pokonamy
sterty śmieci niszczące
naszą piękną planetę!*

ALE...
TAM BYŁ MÓJ DOM!

WYNOŚCIE SIĘ!
POTRZEBUJEMY TEGO MIEJSCA NA
PALMY OLEJOWE

BRARR

Zasoby naturalne

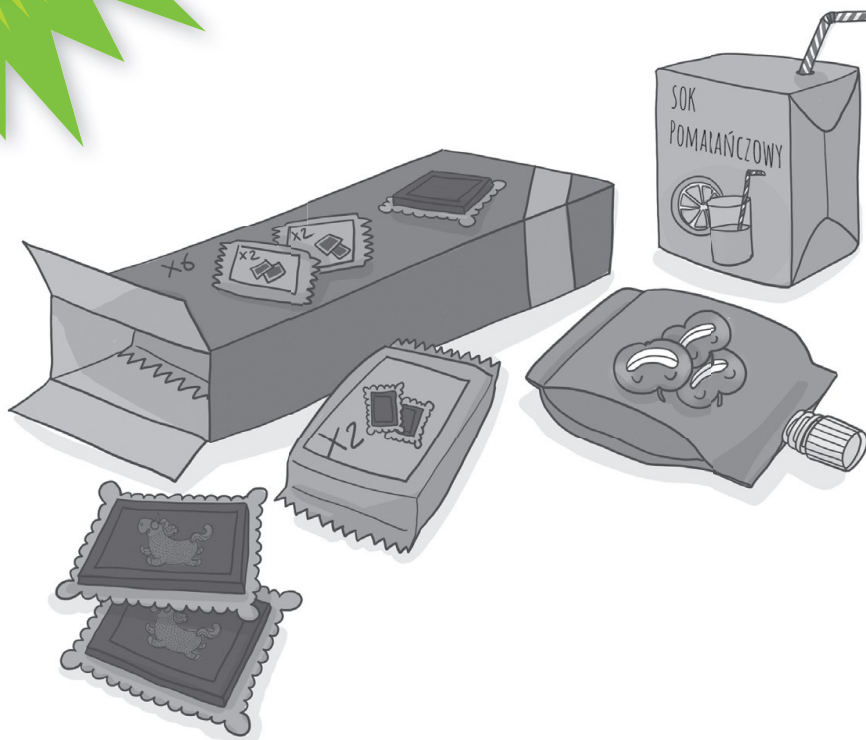
ZUŻYWAMY WIĘCEJ ZASOBÓW NATURALNYCH NIŻ PLANETA MOŻE WYTWORZYĆ. OD LIPCA KAŻDEGO ROKU ŻYJEMY NA KREDYT... TO ZNACZY, ŻE W 7 MIESIĘCY ZUŻYWAMY TO, CO POWINNO NAM WYSTARCZYĆ NA CAŁY ROK.

Klimat

PLANETA SIĘ PRZEGRZEWA. DO KOŃCA STULECIA TEMPERATURA MOŻE WZROSNAĆ JESZCZE O 2-4 STOPNIE. SPowoduje to ogromne problemy dla przyrody i człowieka: susze, gwałtowne zjawiska atmosferyczne, wzrost poziomu oceanów, śmierć żywych istot.

1 akcja

Przekąska

*Wielokrotnie opakowane
ciasteczka, nadmiar soli
i cukru, a wszystko to w kok-
tajlu dodatków i konserwantów...*

*Nie moglibyśmy zrobić
tego inaczej?*

zero waste

*Mmmm...
świeże owoce kupowane luzem,
pieczywo z miodem lub dżemem,
domowe wypieki z mniejszą ilością
soli i cukru...*

*i bidon,
który nie zgniecie się
w tornistrze*

2

akcja

Tornister

*Plastikowe markery,
toksyczny klej... papier
bielony chlorem...*

*Mój tornister
jest pełen odpadów!*

zero waste

*Kolorowe kredki,
papier z recyklingu,
wieczne pióro,
nietoksyczny klej*

*Chodzę do szkoły
i dbam o planetę!*

3 akcja

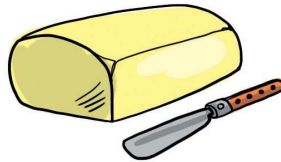
Zakupy

Opakowania płatków, ryżu, makaronu, herbatników, tubki z przecierami owocowymi, puszki, kubeczki z jogurtami...

Wszystko spakowane w plastikową torbę...

zero waste

A przecież wszystko można kupić luzem, wystarczy wziąć: duże mocne torby, wielorazowe woreczki, pojemniki i stoiki...

Nawet zdrowe słodycze można kupić na wagę!

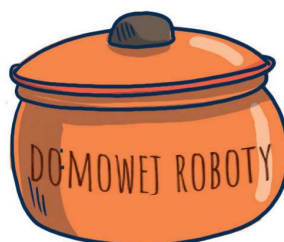
4 akcja

Kuchnia

*Kuchenny kosz
na śmieci jest wypełniony
odpadami, które trzeba
wyrzucać każdego
tygodnia... to kłopot!*

zero waste

Jem to, co lokalne i sezonowe!

Po posiłku wykorzystuję resztki i kompostuję kuchenne odpady, aby nawozić ziemię.

5 akcja

Higiiena

*Barwniki, perfumy,
rozpuszczalniki, konser-
wanty, sztuczne barwniki,
syntetyczne kompozycje
zapachowe...*

*Czy to na pewno
jest zdrowe?*

zero waste

*Naturalne mydło,
szampon w kostce, domowe
kosmetyki...*

*Kupując ubrania
z drugiej ręki, oszczędzam
zdrowie i pieniądze!*

6

akcja

Urodziny

Jednorazowe naczynia, opakowania prezentów, plastikowe gadżety, balony i dekoracje...

po imprezie wylądują w koszu.

zero waste

Niech żyją wielorazowe naczynia, opakowania z tkaniny, oryginalne dekoracje z recyklingu, prezenty, które nie są rzeczami lecz doświadczeniami (np. bilety do kina)...

a przede wszystkim radość z bycia razem!

Zaprowadź zasadę „5R” w koszu na odpady!

Odpowiedz na 5 prostych pytań
i odkryj rozwiązania zero waste!

1

„R” jak
REZYGNOWANIE

Zadaj sobie właściwe pytanie!

Czy mogę tego uniknąć?

FOLIÓWKA	zamieniam na	TORBA Z TKANINY
PLASTIKOWY KUBECZEK		SZKLANKA, STALOWY KUBEK
OPAKOWANIE PREZENTU		OPAKOWANIE Z TKANINY
MUSY OWOCOWE		DOMOWE SMOOTHIE
PACZKOWANE CIASTKA		DOMOWA PRZEKĄSKA
ŻEL POD PRYSZNIC		MYDŁO W KOSTCE
ETC.		

2

„R” jak
REDUKOWANIE

Zadaj sobie właściwe pytanie!

Czy tego potrzebuję?

Kupujemy za dużo!! Kupując mniej, ograniczamy nasze odpady! I wcale nie będziemy przez to mniej szczęśliwi...

3

„R” jak
RE-UŻYWANIE
i „R” jak
REPEROWANIE

Zadaj sobie właściwe pytanie!

Czy mogę to wypożyczyć
lub znaleźć używane?

Przykłady: zabawki, ubrania, meble, sprzęt sportowy itp.

Zadaj sobie właściwe pytanie!

Czy mogę to naprawić?

Przed wyrzuceniem i ponownym zakupem spróbuj naprawić.

Może zrobisz to ty, może rodzice, znajomi, złota rączka,
rzemieślnik, serwis gwarancyjny, kawiarenka naprawcza.

Przykłady: rower, zabawki, ubrania, buty, meble, torby

„SR”
w koszu
na odpady

5

„R” jak
RECYKLING

Zadaj sobie właściwe pytanie!

Czy to się nadaje
do recyklingu?

Jeśli musisz kupić nowy produkt, wybierz
nadający się do recyklingu: z metalu, stali
nierdzewnej, drewna, kartonu, szkła.

Przykłady: opakowania, gry, pudełka itp

Dodatkowe informacje:

<https://www.consignesdetri.fr/>

Życie na naszej Ziemi jest kruche... trzeba je chronić.

Z tym przewodnikiem użyjesz swoich supermocy do wykonania 6 akcji, dzięki którym zadbasz o siebie i swoje środowisko:

Witamy wśród Superbohaterów Zero Waste!

Tłumaczenie na język polski - Polskie Stowarzyszenie Zero Waste.

Broszura została wydana przez Zero Waste France i Zero Waste Paris, zilustrowana przez Famille Presque Zero Déchet i współfinansowana przez Est Ensemble.

POLSKIE STOWARZYSZENIE
**ZERO
WASTE**

Polskie Stowarzyszenie Zero Waste działa na rzecz zmiany świadomości społecznej dotyczącej zasobów, zapobiegając powstawaniu odpadów u źródła, promując bezodpadowy styl życia oraz zmianę wzorców produkcji i konsumpcji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

kontakt@zero-waste.pl
www.zero-waste.pl

Założone w 1997 roku Zero Waste France jest organizacją ekologiczną, które prowadzi kampanie skierowane do wszystkich odbiorców (obywateli, wybieranych urzędników i władz lokalnych, specjalistów, firm) na rzecz ograniczania odpadów i lepszego zarządzania zasobami.

contact@zerowastefrance.org
www.zerowastefrance.org

Grupa lokalna stowarzyszenia Zero Waste France działająca w Paryżu, Zero Waste Paris, skupia się na promowaniu zasad zero waste oraz na ograniczaniu marnotrawstwa na poziomie zbiorowym i indywidualnym, w regionie Ile-de-France.

paris@zerowastefrance.org
www.zerowasteparis.fr

Od 2014 roku Rodzina Zero Waste (fr. La Famille Zéro Déchet) wytwarza tylko 1 litr odpadów rocznie. Ich przygody znajdziesz w książce Les Zen-fants Zéro Déchet (wyd. Souccar) i na blogu: www.famillezerodechet.com

Publikacja została sfinansowana ze środków Est Ensemble, instytucji publicznej Aglomeracji Paryskiej.

*Po wydrukowaniu
ta broszura jest
wielokrotnego
użytku. Nie
wyrzucaj: podaj
dalej!*

Opracowanie graficzne Atelier
des grands pêcheurs (adgp.fr)

Skład i łamanie polskiej wersji językowej Aga
Zdziabek (@agazdziabek)

Ilustracje bloutouf.fr

1re édition

O ile nie zaznaczono inaczej, teksty i zdjęcia w tej broszurze są udostępniane zgodnie z warunkami Licence Créative Commons Paternité - Brak użytku komercyjnego Partage à l'identique 2.0 France. <http://creativecommons.org>